

Aan
De minister van Financiën en Overheidsorganisatie van Aruba

Adres kantoor Curaçao
De Rouvilleweg 39
Willemstad, Curaçao
Telefoon (+5999)4619081
Telefax (+5999) 4619088

Adres kantoor Sint Maarten
Frontstreet 26
Convent Building
Philipsburg, Sint Maarten
Telefoon (+1721) 5430331
Telefax (+1721) 5430379

Contactpersoon
Jürgen Naarendorp
Datum
26 augustus 2016
Ons kenmerk
Cft 201600182
Pagina
1/6

Telefoonnummer
+5999 4619081
E-mail
info@cft.cw
Uw kenmerk

Bijlage

Adres kantoor Aruba
L.G. Smith Boulevard 68
La Piccola Marina
Oranjestad, Aruba
Telefoon (+297) 5832800
Telefax (+297) 5822224

E-mail info@cft.cw
Internet www.cft.cw

Onderwerp
Reactie op de tweede uitvoeringsrapportage 2016 Aruba

Geachte heer Bermudez,

Op 12 augustus 2016 heeft het College Aruba financieel toezicht (CAft) de tweede uitvoeringsrapportage (UR) 2016 ontvangen. Conform artikel 17 lid 1 van de Landsverordening Aruba tijdelijk financieel toezicht (LAft) ontvangt het College Aruba financieel toezicht (CAft) uiterlijk zes weken na afloop van ieder kwartaal de uitvoeringsrapportage (UR). De aanlevering van de tweede UR is in lijn met de termijn genoemd in de LAft. Artikel 17 lid 1 LAft schrijft tevens voor dat er een kopie van de UR wordt gezonden aan de Staten. In voorliggende brief ontvangt u de reactie van het CAft op de tweede UR 2016 van Aruba. Deze reactie zal ook in afschrift worden gestuurd aan de voorzitter van de Staten.

Oordeel en aanbevelingen

Het CAft is van oordeel dat de tweede UR in voldoende mate inzicht geeft in de begrotingsuitvoering in het eerste halfjaar van 2016. Conform het verzoek van het CAft in zijn reactie op de eerste UR 2016, zijn in de tweede UR resultaten van de collectieve sector van Aruba opgenomen. Ondanks het feit dat de paragraaf over de collectieve sector nog niet helemaal compleet is, is een compliment aan het ministerie van Financiën op zijn plaats, voor de opname van de cijfers van de collectieve sector in de UR.

Op basis van de realisatiecijfers uit de tweede UR lijkt het Land Aruba op schema te liggen met de begrotingsuitvoering tot en met juni 2016. Het CAft constateert echter dat het resultaat aan de middelenkant (49,4%) vrijwel geheel gerealiseerd wordt door hoger dan geraamde winstbelastingopbrengsten als gevolg van de in december 2015 ingevoerde Voldoening op Aangifte Systeem (VAS). Binnen de directe belastingen ligt de loonbelasting echter achter op schema, ook in vergelijking met de realisatie in de eerste helft van de afgelopen twee jaar. De indirecte belastingen lopen ook flink achter

op schema. In de vastgestelde begroting 2016 ging Aruba nog uit van een nominaal BBP van AWG 5.203 miljoen, terwijl de BBP-raming van de CBA van april jl. uitgaat van een nominaal BBP van AWG 4.922 miljoen. De tegenvallende groei zal naar verwachting effect hebben op de inkomstenkant van de begroting en dan met name op de indirecte belastingen. Het risico op onderrealisatie aan de inkomstenkant neemt hierdoor toe.

Aan de uitgavenkant loopt de realisatie min of meer in de pas met de begroting (47,5%). Dit wordt met name veroorzaakt door lager dan geraamde realisatiecijfers op de post goederen en diensten. Hier staan wel hoger dan geraamde realisatiecijfers van de personeelsuitgaven tegenover. Het CAft constateert bovendien dat de maatregelen om de personeelskosten structureel te beheersen en te verminderen vooralsnog onvoldoende effect sorteren. De voorgenomen besparingen op personeelsuitgaven lopen achter op schema, hetgeen het risico op een overschrijding aan het einde van het jaar verhoogt.

Per eind juni 2016 jaar zal de schuldquote van het Land Aruba 81,3% bedragen. Om de te hoge schuldquote structureel te laten dalen adviseert het CAft om de voorgenomen besparingsmaatregelen volledig uit te voeren. Het CAft adviseert daarnaast om de haalbaarheid van de effecten van deze maatregelen te laten evalueren en indien nodig op basis van de uitkomsten de ramingen bij te stellen.

Toelichting

Exploitatierkening

Conform artikel 14.2 LAft mag het financieringstekort van de collectieve sector van Aruba in 2016 maximaal 2,0% van het BBP bedragen. De cijfers in de tweede UR van Aruba laten zien dat over het eerste halfjaar van 2016 AWG 632,2 miljoen (49,4%) aan de middenkant is gerealiseerd, en AWG 656,2 miljoen aan de uitgavenkant (47,5%). Hiermee bedraagt het gerealiseerde financieringstekort van de eerste zes maanden AWG 24,0 miljoen (0,5% BBP), en lijkt de uitputting op schema te liggen (zie tabel 1). Met behulp van de komende UR's zal worden gemonitord of en hoe Aruba aan het eind van het jaar nog steeds voldoet aan de maximale tekortnorm van 2,0% BBP voor 2016. Het behalen van deze norm zal volgens het CAft inspanning vereisen, waarbij verbeteringen in het financiële beheer om de uitgavengroei beter te beheersen en de geraamde middelen te realiseren essentieel zijn.

Tabel 1 Overzicht realisatie 2de kwartaal 2014-2016 en begroting 2016 (mln. AWG)

	1ste halfjaar 2015	1ste halfjaar 2016	In % Begroting 2016
Middelen ¹	574,2	632,2	49,4%
Uitgaven ¹	651,8	656,2	47,5%
Financieringssaldo ¹	-78,7	-24,0	-103,1
In % BBP ²	-1,6%	-0,5%	-2,1%

1: Uitvoeringsrapportage tweede kwartaal 2016.

2: Economic Outlook april 2016, Centrale Bank van Aruba (CBA).

De middelenaanwas aan de inkomstenkant in de eerste helft van 2016 werd voornamelijk veroorzaakt door de VAS. Door de invoering van de VAS zijn de directe belastinginkomsten van Aruba in het eerste halfjaar van 2016 gestegen met AWG 58,2 miljoen (56,8%) ten opzichte van dezelfde periode in 2015. Met dit systeem dient de verschuldigde winstbelasting gelijktijdig voldaan te worden met het indienen van de aangifte. Indien uitstel wordt gevraagd door de belastingplichtige, dient een voorlopige aangifte gedaan te worden waarbij de verschuldigde belasting minimaal gelijk dient te zijn aan de meest recente definitieve aangifte. Deze aangiftemethodiek dient te leiden tot onmiddellijke opbrengsten. In totaal is in de eerste helft van 2016 AWG 53,6 miljoen aan VAS inkomsten over 2014 en AWG 55,3 miljoen over 2015 geïnd. De VAS 2014 opbrengsten waren overigens niet opgenomen in de begroting 2016 (zie tabel 2).

Tabel 2 Overzicht belastingopbrengsten 2014-2016 (mln. AWG)

	Realisatie 1ste halfjaar 2015	Realisatie 1ste halfjaar 2016	Begroting 2016	In % Begroting 2016
Directe belastingen	267,9	326,1	573,7	56,8%
- Loonbelasting	126,8	128,7	270,0	47,7%
- Winstbelasting	104,4	149,0	195,0	76,4%
--waarvan: VAS-opbrengsten 2014*	-	53,6	0,0	0,0%
--waarvan: VAS-opbrengsten 2015*	-	55,3	70,0	79,0%
--waarvan: invorderingsactie	34,4	32,4	60,0	54,0%
--waarvan: overige	70,0	7,6	65,0	11,7%
- Grondbelasting	6,4	16,9	59,5	28,4%
Indirecte belastingen	199,4	198,0	473,7	41,8%
Totale belastingen	467,3	524,0	1047,4	50,0%

* Voldoening op Aangifte Systeem (VAS).

Bronnen: Uitvoeringsrapportage tweede kwartaal 2016, Directie Financiën van Aruba en Departamento di Impuesto Aruba.

Binnen de directe belastingen liggen ondermeer de loonbelasting en de grondbelasting achter op schema. In het eerste halfjaar is er AWG 128,7 miljoen van de begrote AWG 270,0 miljoen op de loonbelasting binnengekomen, 47,7%. Over de afgelopen twee jaar is echter gemiddeld 52,4% van de loonbelasting in het eerste halfjaar ontvangen. Dit zou mogelijk voor een tegenvaller over heel 2016 kunnen zorgen. Volgens Aruba zullen de grondbelastingopbrengsten aantrekken gedurende de tweede helft van 2016, aangezien het kohier grondbelasting pas eind juni jl. was uitgevaardigd. Het CAft verzoekt u om een toelichting te geven voor de verwachte inkomsten gedurende de rest van het jaar.

Net als in de eerste UR 2016 zijn de realisatiecijfers met betrekking tot de invoerrechten in het tweede kwartaal lager dan begroot. In de eerste UR is aangegeven dat de ingezette verbetermaatregelen, verscherpte controles en reeds uitgedeelde

boetes zullen leiden tot een toename van de invoerrechten vanaf het tweede kwartaal. De geïnde invoerrechten in het tweede kwartaal (AWG 37,7 miljoen) zijn echter marginaal gestegen ten opzichte van het eerste kwartaal (AWG 35,7 miljoen). De realisatie bedraagt hiermee tot en met het tweede kwartaal 38,1% ten opzichte van de begroting en loopt dus achter op schema. Graag verneemt het CAft wat de reden is van de achterblijvende invoerresultaten en in hoeverre verwacht wordt dat de aangekondigde compliancemaatregelen voldoende inhaaleffect zullen sorteren in de tweede helft van dit jaar. Voorts vraagt het CAft u om in bij de derde UR de oorzaken van dergelijke tegenvallers nader toe te lichten.

Aan de uitgavenkant laten vooral de personeelsuitgaven met een realisatie van 53,1% een tegenvaller zien. Net als in het eerste kwartaal neemt het aantal FTE's af maar dalen de personeelsuitgaven niet navenant. Het CAft wijst erop dat voorkomen dient te worden dat, net zoals in december 2015, middels een begrotingswijziging aan het einde van het jaar dekking gevonden dient te worden voor het verhoogd uitgavenkader als gevolg van hoger uitgevallen personeelsuitgaven. In 2015 waren onder andere de hoger uitgevallen overwerkvergoedingen en rechtspositionele zaken hier debet aan. Het CAft onderschrijft het belang van strikte monitoring van deze post.

Voorts adviseert het CAft om bij de derde UR 2016 uit te gaan van de in het najaar van 2016 verwachte bijgewerkte BBP-schatting van de Centrale Bank van Aruba (CBA) voor 2016, waarin de eventuele financieel economische effecten van de heropening van de raffinaderij verwerkt zijn. Het CAft ziet graag dat in de derde uitvoeringsrapportage de jaarprognose van de middelen, uitgaven en eventuele financieel economische effecten van de heropening van de raffinaderij worden opgenomen en toegelicht.

Financiering en schuld

In het tweede kwartaal van 2016 heeft Aruba een buitenlandse lening aangetrokken ter waarde van AWG 180 miljoen, gelijk aan 57,6% van de voor 2016 begrote financieringsbehoefte. Door deze buitenlandse lening is de schuldquote gestegen van 80,1% BBP eind maart jl. naar 81,3% BBP per eind juni jl. (zie tabel 3). Het is van belang hierbij op te merken dat de schuldquote naar verwachting verder zal oplopen, met name door de opname van de resterende geraamde financieringsbehoefte voor 2016 van AWG 132,2 miljoen.

Tabel 3 Overzicht schulden (mln. AWG)

	1ste kwartaal 2016	2de kwartaal 2016
Binnenlandse leningen	2292	2225
Buitenlandse leningen	1484	1661
Overige schulden	167	117
Totaal	3944	4004
In % BBP	80,1%	81,3%

Collectieve sector

In de tweede UR zijn resultaten van vier van de vijf entiteiten waarvan is afgesproken dat zij tot de collectieve sector behoren opgenomen. De resultaten van het Uitvoeringsorgaan Algemene Ziektekosten Verzekering (UO AZV) komen over het eerste halfjaar uit op een tekort van AWG 0,4 miljoen. Hier merkt het CAft wel op dat er over heel 2016 door het UO AZV een tekort van AWG 16,1 miljoen wordt geraamd. De SVb komt over het eerste halfjaar uit op een overschot van AWG 13,1 miljoen. Dit in de tweede UR genoemde overschot was gebaseerd op voorlopige cijfers. Inmiddels blijkt op basis van de definitieve cijfers van de SVb dat het overschot over het eerste halfjaar lager uitkomt op AWG 10,5 miljoen. Daarnaast is de verwachting dat het overschot over heel 2016 afneemt vanwege additionele instroom van gepensioneerden in de AOV. Zowel het UO AZV als de SVb geeft in haar uitvoeringsrapportages aan dat de premieopbrengsten achterlopen. Op basis van de tegenvallende realisatiecijfers gaat de SVb uit van een negatieve nominale economische groei van 1% voor 2016. Het CAft verzoekt u nader in te gaan op deze achterblijvende premieopbrengsten. De overige twee entiteiten waarvan het resultaat over het eerste halfjaar staat gemeld zijn de Universiteit van Aruba (AWG 0,4 miljoen overschot) en Serlimar (AWG 0,3 miljoen tekort). Het CAft gaat er vanuit dat in de derde UR 2016 de nog ontbrekende cijfers van de Aruba Tourism Authority (ATA) worden toegevoegd alsook de prognose van het resultaat op grond van het uitvoeringsbeeld.

Over de berekening van het financieringstekort van de collectieve sector op basis van de aangeleverde cijfers gaat het CAft graag met Aruba in overleg. Tot slot verzoekt het CAft u zo spoedig mogelijk een stand van zaken op te sturen van de rapportage van de collectieve sector welke door het Centraal Bureau van de Statistiek Aruba voor het einde van het jaar zal worden opgesteld.

Financieel beheer

In de tweede UR 2016 is voor de eerste keer conform een nieuw format over de voortgang op het gebied van het financieel beheer gerapporteerd. De overzichtelijkheid van de aanpak van de verbeteracties is hierdoor sterk verbeterd en de link aan de PEFA-indicatoren is veel beter zichtbaar. Er kan gesteld worden dat er op het gebied van financieel beheer veel gebeurt en dat de geformuleerde ambities worden opgepakt. Zoals ook uit de overzichten naar voren komt is per einde juni 2016 een aantal acties al gereed. Maar een groot aantal is thans in uitvoering of nog in planning. Als doorlooptijd van alle acties die met dit verbeterplan te maken hebben is een periode van circa drie jaar voorzien. Het CAft zou graag een overzicht krijgen van de planning van de nog te plannen / uit te voeren acties. Dit mede met het oog op de prioritering van de acties, rekening houdend met de beschikbare capaciteit in relatie tot het aantal nog openstaande acties, maar ook om een goede meting te kunnen doen van de PEFA-indicatoren op een volgend evaluatiemoment.

Mocht u behoefte hebben aan een toelichting op dit schrijven dan is het CAft graag bereid deze te geven.

In de verwachting u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Kenmerk
Cft 201600182
Blad
6/6

Hoogachtend,
De voorzitter van het College Aruba financieel toezicht

A handwritten signature in blue ink, appearing to read 'A.F.P. Bakker', with a long horizontal flourish extending to the right.

prof. dr. A.F.P. Bakker

Deze brief is in afschrift verstuurd aan:
De Minister President van Aruba
De Directeur van Directie Financiën van Aruba
De voorzitter van de Staten van Aruba